

Škoda vsak četrtak in vsakega petka v poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 din., za leto 16 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije 34 din. Naročnina se pošilja s pravilno "Slovenski Gospodar" v Mariboru, Koroška cesta 5, list se dopušča do oddaje. Naročnina se plačuje v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisni listi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročila, iskanje in reklamacije.

Cena inšercij po dogovoru. Za vsakodnevno oglaševanje popust. Številke za pošiljanje po pošti.

Časopis redno pošiljamo uradu ljubljanske št. 26.605. Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

14. številka.

MARIBOR, dne 19. marca 1925.

59. letnik.

Prvi dnevi narodne skupščine.

Beograd, 11. marca.

Polg dnevnik skrbi zanima ves Beograd te dni samo dvoje: kaj bo v parlamentu z verifikacijo (uverjenjem ali potrditvijo) poslanskih mandatov in kako bo končala brezkraino sramota in za našo državo škodljiva nova korupcija Pribičević-Zerjavovih samostojnih demokratov.

Ce greš po hodniku parlamenta, stavi to vprašanje in ga razpravlja poslanec s poslancem; če govoriš z oficirjem: ista vprašanja, če greš po ulici, slišiš le besede: verifikacija, korupcija, Lukinič, Pribičević, Zerjav. Ce stopiš v prodajalno, te potegne trgovec, obrtnik zaupno na stran in vpraša: kaj bo z verifikacijo, kaj bo z novimi korupcijonisti. Ni čuda: to dvoje je za naše nadaljno politično življenje odločilne važnosti in zato imajo tudi vsi beograjski listi najmanj polovico do dve tretjina vsega obsega le o verifikaciji in o korupciji.

Tudi za naše pristaše je važno, da dobro razumejo jedro teh dveh zadev, kajti potem bodo bolj razumeli ves političen razvoj in vso ogorčeno in težko borbo svojih zastopnikov.

Kako je z verifikacijo ali s potrditvijo mandatov?

Volilni zakon predvideva, da morajo vsi poslanci, ki so bili proglašeni od glavnih volilnih odborov kot izvoljeni, izvoliti pri drugi seji takozvani verifikacijski odbor, sestojec iz 21 članov, ki pregleda vse volilne akte in predlaga poslance v potrditev ali razveljavljenje mandata celotni zbornici.

Pri verifikaciji naj bi se ugotovile vse nepravilnosti, nerednosti tekem volitev in bi se ugotovilo na ta način, ali je ljudstvo volilo zastopnike svobodno ali ne.

Samoumevno je, da se sedaj zanimajo vsi volilci za delo in usodo tistih, katere so izvolili, ker je v potrditvi ali razveljavljanju mandata njihovega zastopnika tudi vsaj del zmage ali poraza njihovega političnega hopenja in mišljenja samega.

Ljudje se močno zanimajo, ali se bodo nerednosti in nasilja nadaljevala, ki so se vršila med volilno dobo.

Kako poteka verifikacija?

Boj za potrditev in razveljavljanje mandatov je tokrat nenavadno oster. V odboru si stojita nasproti skupina dosedanje Pašič-Pribičevićeve vlade z 11 zastopniki in opozicija z 10 glasovi.

Najprej so se obravnavali mandati beograjske okoličice. Uradno se je ugotovilo, da so bile škrinjice na raz-

nih voličkih nastavljen zmešano, zapisniki so bili v neredu, izvrševal se je nedovoljeni pritisk, toda vladini pristaši so z 11 glasovi mandate verificirali. Potem je prišla na red Makedonija s svojimi okrožji. Ugotovilo se je, da so še tri dni po volitvah »popravljali« v korist vlade rezultate po zapisnikih, dokler niso dobili zaključka, da recimo voditelj mohamedancev Ferhad beg Draga ni izvoljen. Tudi to je sedaj potrjeno.

Kako nameravajo s Hrvatsko in Slovenijo?

Govori se, da namerava vladina laži-večina razveljaviti mandate voditeljev Radičeve stranke, ki so še sedaj zaprti kljub jasnim določbam postave in ustave. Ali bodo šli res tako daleč s svojim nasiljem, to bomo videli prihodnje dni.

Ali še bolj zanimivo je, da so naši nasprotniki na Slovenskem vložili pritožbo proti volitvam na Štajerskem in v Ljubljani ter hočejo razveljavljanje mandatov SLS. Ni bilo dovolj, da so veliki župani zlorabljali v agitacijske svrhe svoje dostojanstvo, ne dovolj, da se je trosil denar davkoplačevalcev: sedaj vlagajo še pritožbe, kjer navajajo kot glavne razloge razveljavljanje ravno tista dejanja, ki so jih največ zakrivili liberalni advokati, liberalni učitelji in drugi njihovi pristaši.

Ali ste videli večjo podlost in pokvarjenost na svetu, kakor je ta?! Najprej gre in dela proti zakonu, potem pa se na podlagi tega pritoži, da bi dosegel razveljavljanje! To je tako strašna propalost, kakor je ni kmalu!

Ker se zavedni možje in fantje-volilci niso mogli pregovoriti, ne prevariti, ne zapeljati, ne podkupiti, se naj uniči njihova volja s tem, da se uniči mandat od njih izvoljenega poslanca!

Objavili bomo izvleček iz obširne obtožnice prihodnjice, da naši pristaši vidijo, kakšni brezvestni in zavratni so naši politični nasprotniki in kaj imajo pričakovati od takih ljudi.

Tekom 10 dni morajo biti v odboru za verifikacijo gotovi in tedaj bomo zamogli podati zaključno sliko.

Sedaj pa še nekaj o najnovejši ostudni zlorabi moči in oblasti Pribičević-Zerjavove stranke, to je o novi korupciji, kjer so pobasali ti čedni ljudje za sebe in svoje časopise kar 25 milijonov dinarjev. Zadeva je tako dalekosežna in umazana, da je to celo staremu Pašiču preveč!

Strašna nova korupcija Pribičević-Zerjavove demokratske stranke.

Druga zadeva, o kateri govori vse v Beogradu je strašna nova korupcija, ki so jo napravili Zerjav-Pribičevići demokratje. Jedro je sledeče:

V naši državi ima ogromno posestvo, posebno gozdove po Hrvatskem nemški velikaš Thurn-Taxis. — Vrednost posestva cenijo na 4-5 tisoč milijonov dinarjev. Lastnik je nemški državljani in je bil tudi član avstrijske gosposke zbornice.

Po mirovni pogodbi njegova posestva, kakor posestva in premoženja državljanov Nemčije pod sekvester in dohodki kot vojna odškodnina naši državi. Sekvestre upravlja in nadzoruje in o njih odločuje ministrstvo pravde.

V sedanji Pašič-Pribičević-Zerjavovi vladi je minister pravde dr. Edo Lukinič, prijatelj in pristaš Zerjavov in Pribičevićev. To je tisti Lukinič, advokat iz Karlovca, ki je kot zadnji jugoslovanski politik par tednov pred koncem svetovne vojske še hodil in delal skupaj z znanim nasilnežem, madžarskim grofom — Tiszom.

Kaj napravi Lukinič.

Seveda je nemški velikaš napanjal vse strune, da bi dobil posestvo v svoje roke in odpravil sekvester. Zapr pri poskušal: dr. Periću, dr. Grizovanu, dr. Hrasnicu je to poskušal, toda zaman. Se le pri dr. Zerjav-Pribičevićevem prijatelju Edo Lukiniču je imel srečo. S posredovanjem avstrijskega zastopstva si je pridobil v občini avstrijskega leta 1923 domovinsko pravico na Sotnograškem kraju. Sedaj je nastopil Thurn-Taxis kot avstrijski državljani ter po svojem zastopniku, beograjskem advokatu dr. Čelebonoviću skušal odpraviti sekvester ter dobiti premoženje v svoje roke. Pod Edo Lukiničem je v noči do nekoga četrtka na petek bila izdelana rešitev, da se sekvester odpravi, a beograjski advokat Čelebonović pooblaščen, da dvigne svoto pri upravi Fondova za račun Thurn-Taxisa. Naložena svota je znašala okroglo 35 milijonov dinarjev. To so srebrniki, katere so sprejeli in dobili demokratski veljaki. Seveda je to ogromna svota in sedaj nastane vprašanje, kaj z njo?

Kako delijo milijone?

Takoj na dan podpisa, s katerim je Lukinič odpravil sekvester in vrnil posestvo Thurn-Taxisu, je dvignil advokat Čelebonović en milijon dinarjev za sebe »za razne manjše stroške«. Takoj na to so dvignili tri milijone in 700 tisoč dinarjev in do ponedeljka je bilo dvigneno okroglo 6 milijonov.

Celi plen pa je bil razdeljen tako, da dobi ljubljanska in zagrebška skupina samostojnih demokratov, torej Lukinič, Dimović, njihovi prijatelji v Ljubljani in Zagrebu ter vse demokratsko časopisje skupaj 25 milijonov dinarjev, a okroglo 13 milijonov dinarjev beograjski demokratje, na čelu jim advokat Čelebonović.

LISTER.

Januš Golec.

S silo ne gre . . .

(Odlomek iz vojnih spominov.)

Naša pritožba in njene posledice.

Severno od obdobjestrskega mesta v Galiciji Zaleszycki (Zaleščiki) nad vasjo Žezava smo ležali krog Božiča leta 1915. v zakopih. Polovica polka je bila zakopana na planem, polovica v gozdu. Rusi so bili od naših postojank oddaljeni v 80-100 korakov. Zima z debelim severnim snegom je odevala ravan ter gozd pred nami — dnevno je ležala ter tiščala na to bojno poljano neprodorna — težka megla —.

Bogzna kaj in kako se je zavrtelo tedaj v glavah visoke vojaške gospe pri armadi v Kolomeji, da je dala povelje: »Dnevno morajo preiskati razdaljo med nami (Avstrijci) in Rusi patrolje pod vodstvom oficirjev. Zvečer naj javi polk po patroljnih izvedbah dognano moč sovražnih čet.«

Vsi smo se smejali temu brezglavemu povelju pri meglenem ter za oko ter opazovanje neprodinrem zimskem vremenu, a povelje je povelje, ki še tako glupo — vojak-podložnik ga mora izvršiti.

Po izdanem povelju so šli na brezglavo patroljo oficirji in možje. Proti mraku so se vrnile v naše postojanke vse patrolje — brez poročil o moči sovražnika, te kajandte Stipetiča s šestimi možmi ni bilo nazaj.

Ravnokar označeni uspeh teh patrolj je javil zvečer naš polkovnik brigadi, ta diviziji, koru in ta končno armadi v Kolomejo.

Drugo jutro po teh brezuspešnih patroljah smo dobili od armadnega poveljnika Pflanzerja Baltina povelje: »Polk se ima umakniti iz postojank v Zaleszycki. Popoldne ga pride nadzorovat in pregledovat sam g. armadni poveljnik.«

Vsem se je dozdevalo to nenadno povelje nekaj čudno nepričakovanega, od Pflanzerja nismo pričakovali še v naprej — nič dobrega.

Popoldne omenjenega dne je stal polk s častniki vred na zaleščiki ravnini pred vojašnico. Pripeljal se je Pflanzner-Baltin s svojim štabom in pričela se je defilacija polka, kakor je pač običaj pri vojaških nadziranjih. Ob zvokih ter udarcih godbe je celi polk defiliral trdno umerjenih korakov mimo mrko in srepo zrečnega Pflanzerja.

Po mirno in brez običajnih opazk končani defilaciji je zaupal Pflanzner: »Moštvo naj odstopi, častniki krog menel«

Stopili smo krog gospoda čez življenje ter smrt, porinil je daleč od sebe sabljo, kojo je nosil na dolgih navezah, zasalil je v nas svoj kačje mrzlot pogled, zamahnil z roko na: narno se podprje in bok in zarohnel:

»Vi niste oficirji, ampak svinje! Pozabili ste že umirati za domovino, med Madžare Vas bom vtaknil in ti Vas bodo ubili —, Marš — odstranite se!«

Pri tej do tedaj še nikdar slišani in nepričakovano nezasluženi — skrajno surovi obsodbi smo trenutno obstali kot pribiti — kljub povelju: odstranite se!

Prvi so se začeli zgubljati iz kroga štabni oficirji, za njimi mi mlajši; a paša Pflanzler je ostal še vedno na sredini kroga prekrizanih rok in s peklensko prezirljivo škodoželjnim nasmehom na ustih, ki so se skrivale pod grmičjem umetno pobarvanih mustač.

Šli smo proti mestu sklonjenih glav, a stisnjenih pesti, ker smo bili kot ljudje obsovani za svinje, ki spadajo med Madžare, da jih ti pokoljejo . . .

Po povratku v mesto smo zvedeli pri brigadi, da smo madžarske klavnice svinje radi tega, ker se ni oni kadet s šestimi klavnimi vrnlje iz patrolje, ker se ni ga najbrž zajeli Rusi in radi tega odreka g. armadni poveljnik častnikom celotnega polka frontno zaupanje.

Po tem obvestilu smo si bili mlajši častniki do stotnika edini v sklepu: nadej psolve ki spadajo v madžarsko klavnico, se bomo s podpisani pritožili na najvišje armadno poveljstvo, katerega je vodil nadvojvoda Friderik.

Sklenjeno — storjeno! Pritožbe z dejstvi in s podpisanimi pričami podprta je bila takoj sestavljena, spisana in nesli smo jo na prvi hrbet uradnega »šimelna« na brigado. Ko so pri brigadi ter diviziji čitali naš pro-

test, da nismo svinje, ki spadajo v madžarsko klavnico, so rekli, da imamo sicer prav, pritožba bo rodila z višjega mesta za Pflanzerja nos, a on sam nas bo dal v stope, da bomo pomnili!

Kljub temu svarilu od zgoraj smo vztrajali na predložitvi naše pritožbe, ker hujša kazen kot pogon avstrijskih svinj med madžarske mesarje nas itak ne bi mogla doleteti.

Polk je ostal z oficirji vred nad en dober teden čisto mirno in brezdelju v Zaleszycki. Po kakih devetih dneh po učitvi naše pritožbe je prejel polk povelje: »Takoj v Sadagoro!« (Sadagora je nekako predmestje bivšega bukovinskega glavnega mesta Černovice.) V Sadagori je dobil polk drugega polkovnika in drugi dan po našem prihodu je zbral oficirje našega polka na kornem poveljstvu sam Pflanzner-Baltin.

Pred vstopom v sprejemno dvorano so vsacega skrbno pretipali, da bi ne imel seboj kakega orožja. Razoroženi smo se uvrstili po dvorani v polkrogu in med nas je planil z na dolgih jermenih rožljajočo sabljo Pflanzler. Pograbil je sabljo za ročaj, jo potegnil k sebi, zaropotal ž njo po parketu, jo potegnil iz nožnice, zamahnil ž njo v polukrogu in jo pogal po lteh, da se je zakotalila z žvenketom novemu polkovniku pred noge. Hotel je s tem teatrom tudi nas prepričati, češ: tudi jaz sem med vami neoboroženimi — brez orožja! Surovi žvenket in rožljaj sablje se je razblinil —. Pflanzler je prekrizal roke na prsih, nas ošvignil z rabeljskim pogledom od leve na desno, se podprl v bok in zavpil: »No, kaj tacega se še mi pa ni pripetilo, da bi se drznil mlajši oficirski zbor tako slabega polka radi mojih besed pritožiti na višje armadno poveljstvo! Jaz preklidem, da Vi niste svinje, ampak Vaše vedenje je bilo svinjsko!«

Po tem čednem preklicu je pobral sabljo, jo porinil v nožnico in se okrenil na odhod. Vsi smo ostali mirno stisnjenih zob, le novi polkovnik je stopil iz vrste proti Pflanznerju, se mu pasje pokozno priklonil, kakor je bilo že vnaprej naročeno, in se jecljaje hinavsko zahvalil za milostne in dobrohotne besede, katere so blagovolili ekscelenc pokloniti sedaj njegovemu oficirskemu zboru.

Svedca dr. Zerjav zraven.

Ker so vedeli, da ima dr. Zerjav največ izkušenj s transakcijami, kako se namreč najbolj obide s čuvanjem zunanje oblike duh zakona in poštenja, so seveda njega vzeli v sodelovanje in tovarišijo.

Malo pomislimo!

Lastniku Thurn-Taxis se je zdelo primerno in vredno, da žrtvuje in daruje poleg vseh rednih stroškov še označeni »gospodi« celih 35 milijonov! Kaj mora biti vrednost, za katero je ogoljufana država in s tem seveda vsi državljani-davkoplačevalci, v prvi vrsti pa invalidi, če se da samo »napitnine« 35 milijonov?!

Iz teh milijonov so hoteli še naprej vzdrževati svoje časopise: »Riječ«, »Jutro« itd.; hoteli so plačevati svoja lajništva politične organizacije, hoteli so plačevati širiteljem njihovega strupa pri prosvetnih društvih in hoteli so imeli za nagrado sebi in drugim še ogromne svote.

Ali ne zaslužijo ti ljudje, ki tako pod krinko »državotvornosti« upropaščajo, ropajo in kradejo, da se pred njimi k večjemu še samo pljune od gnusa in zaničevanja?! Ali ne zasluži tega vsak, ki nagovarja k tej stranki?! Ali zamorete vzeti v roke »Jutro«, »Domovina«, »Našo Dobro«, »Tabor« in druge, ne da bi si oblatili in oskrnili svoje lastno poštenje? Kedar bo prišel čas, da bodo ljudje toliko pošteti, toliko možati in toliko pametni, da bodo uvideli, kam vodi ta peklena pokvarjenost domovino in narod?

O vsem tem razmišljamo tukaj prve dni sestanka narodne skupščine ter sporočamo tudi to našim pristajšem, da oni premišljajo in — obsodijo.

Poslanec Jugoslovanskega kluba.

Narodni sporazum.

Ob začetku skupščinskega zasedanja je imela jugoslovanska javnost dovolj prilike proučiti razliko med obema taboroma: vladnim ali nacionalnim blokom in med blokom opozicije ali blokom narodnega sporazuma in ljudske demokracije. V vladnem taboru nezapravnost enega proti drugemu, radikalni ministri se posvetujejo v enem, samostojno-demokratski pa v drugem kotu, vse se vrta okrog vprašanja, kako se bodo zasedla vladna mesta itd., v taboru opozicije pa ni samo popolnoma določena in utrjena smer skupnega dela v parlamentu, ampak tudi najsjajnejši dokaz popolne sloge v pogledu na narodna in državna vprašanja.

Enotna in slozna opozicija, zveza za narodni sporazum kot najzaslužnejše delo in največji uspeh našega dr. Korošca in iskrenega srbskega politika Ljube Davidoviča je pravi kiti Jugoslavije ter najsvetlejša točka v šestletnem političnem življenju naše mlade države, a pri tem tudi najresnejši opomin in zadnja meja za nasprotne politike, ki ne mislijo na državo in na narod, ampak samo na svoje strankarske koristi in na želje ter cilje svoje oblastiželjnosti. Ta zveza hoče ohraniti državo v napredku in zadovoljstvu vseh državljanov, v vladnem taboru, ali v takozvanem »nacionalnem« bloku so pa združeni vsi, ki smatrajo sebe in svojo stranko za državo, drugim pa grozijo z odeepčenjem ali amputacijo ter imajo rajši malo pokrajino ali deželo, podvrženo svoji politiki, kakor pa veliko državo v popolni politični svobodi.

Pflanzer je segel hlapčevskemu govorniku v roko, potolkel s sabljo ob parket, se obrnil proti nam ter zamahnil z desnico med opazko: »Tako, gospod oberst, predstavite mi oficirje Vašega polka!«

In sedaj smo doživeli to že v naprej zapovedano predstavo od leve na desno.

Tlesk s petama, zravnani kot sveča in med strogo odmerjenim salutiranjem je poveljal vsak svoje ime in čin. Vsakemu, ki ni podpisal pritožbe, je segel »vsemogočni« v roko; nas grešnike pa je brez sega v roko porinil iz polukroga med rezko opombo: »Tudi en tak prokleti!« Predstava med božanjem hlapčevskih ovčic in med suvanjem ter proklinjanjem samozavestnih je bila kmalu končana. Ko so hotele ovčice in kozli skozi vrata dvorane, so se nam že bliskali nasproti in nas vabili — lesketajoči se bajonetih.

Pred vrati je stal armijski oficir z listom v roki in vprašal vsakega za ime. Od Pflanzerja izvoljeni hlapci naprej; mi drugi — z rdečo črto zaznamovani pa na desno med bajonete! Prebiranje izvoljenih in prokletih je bilo kmalu končano. Na dvorišču kornega poveljstva so že drdrali in puhteli v pohlepu na polet pripravljene tovorni avtomobili.

Prve in zadnje sedeže na teh avtomobilih so zasedli po en armadni oficir in nam tuje vojaštvo z bajoneti; vmes smo bili povabljeni mi od Pflanzerja prokleti, ker smo se pritožili na najvišje mesto, da nočemo biti med Madžari poklane svinje, ampak vsaj od vojaške kroglice postreljeni ljudje!

Odfrčali smo z dvorišča kornega poveljstva, spogledali smo se med seboj molče, a vsak je imel v srcu občutek: S pritožbo smo tej surovini vendarle podkurili. Preklical je svoje psovke pač tako, kakor to stori v onemoglo uzaljeni jezi vsak rovtar, ki se je priplazil kljub vsem nezmogljivostim do višjega mesta. Nobeden od nas ni znal, kam nas peljejo, kaj da namerava z nami Pflanzer. Vpraševali smo o nam neznanem izletu nas spremljajoče častnike, a ti so le zmigovali z ramami, molčeli in se držali strogo dostojanstveno, kakor se pač spodobi za višjega žandarja, ki spremlja na odgovor žrtev, ki je zahtevala samo to, da se jo tudi z višjega mesta imenuje — človek in ne — svinja!

Preiskušana zdravila

največkrat
aspirinove tablete "Bayer"

se mnogokrat ponarčajo. Da se obvarujete pred ponarčenimi izdelki, zahtevajte vedno le originalni zavoj "Bayer" (ploščnati kartoni s 6 ali 20 tabletami) s modro-belo-rdečo varstveno znamko. Odklanjajte vse druge zavojke.

Ko so v vladnem taboru razpravljali in sklepali o tem, kako bi si obdržali oblast, ko so »poslanci« ukradenih volilnih kroglic drug drugega nezaupno gledali, če ni nevarnosti in tekme za vladni stolček, ko je vsa medsebojna nezaupnost ostala in ko so poslanci »vladne večine« brez pomisleka na jutri ter brez vsakega obzira na državo in na narod sklenili za enkrat naprej teptati parlamentarna načela in tudi zakone, so se pa v slogi in sporazumu sestali voditelji opozicije ter so pošteno zapečatili pred celo jugoslovansko javnostjo svojo pošteno, nesebično in iskreno zvezo.

Blok narodnega sporazuma in ljudske volje si je najprej izbral svoje predsedstvo. Soglasno in z vzklikanjem je bil za predsednika izvoljen Ljuba Davidovič. Nato je bil izvoljen ožji in širši izvrševalni odbor. V ožji izvrševalni odbor so izvoljeni: Predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec, predsednik Hrv. seljaškega kluba Pavle Radič in predsednik Muslimanskega kluba dr. Mehmed Spaho. V širši izvrševalni odbor pa so bili izvoljeni od kluba še po trije člani, in sicer od Jugoslovanskega kluba dr. Kulovec, dr. Hohnjec in Anton Sušnik, od Demokratskega kluba dr. Marinkovič, dr. Kumanudi in Veljkovič, od Hrvatskega seljaškega kluba dr. Polić, Kovačević in dr. Lorkovič, od Muslimanskega kluba dr. Halid beg Hrasnica, dr. Hadžikadič in Salih Baljič.

Po teh volitvah je navdušeno in iskreno odobran predsednik Ljuba Davidovič označil politični položaj v glavnem takole:

»Vse žrtve za Jugoslavijo so imele v mislih in srcu jugoslovansko državo bratskega sporazuma in sloge.«

Blok narodnega sporazuma predstavlja in govori v imenu enega in pol milijona državljanov, ki niso glasovali za našo idejo za denar, marveč izpovedujejo svoje prepričanje svobodno in so zanj v danem trenutku pripravni vse žrtvovati. Mi smo le kratko časa vladali na podlagi politike sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci. So pa ljudje, ki mislijo, da se da ureditev države drugače izvesti kakor s sporazumom, to je s takozvano politiko čvrste roke. Ko smo bili na vladi, se nam je

človeku, ki je dotedaj tolikrat neustrašeno gledal dan na dan v obraz smrti; kakor mi od bajonetov zastraženi, ni prav nič na tem, ali vgrizne v mater zemljo danes ali jutri. Kmalu po odhodu iz Sadagore smo se začeli vsi po kratko opravljenem in nepojasnjenem razmišljanju o naši nadaljni usodi smehljati in kljub resnim obrazom naših oboroženih spremljevalcev, norčevati, češ: Je le lep na avtomobilu Pflanzer dirka v njem vsak dan, a mi uboge madžarske klavne svinje sedaj prvič od začetka vojne in mogoče celo zadnjič!

Med šalami na Pflanzerjev račun smo kmalu prefrčali pot iz bukovinske Sadagore v gališko mesto Horodenka.

Tukaj smo morali z avtomobilov. Stražni oficirji so potegnili iz žepov neke papirje, čitali, nas povpraševali po imenih, pokazali na vsacega izmed nas s prstom in vojak z bajoneto je peljal enega za drugim nekam v mesto.

Mene je porinil stražnik v zamazano, zakotno ter prazno židovsko kolibo. V smrdišči izbi je bil lesen spalni oder, postlan s slamo, ena klopica in nič drugega. Pogledal sem skozi na pol razbito in s papirjem zalepljeno okence, videl nisem nič, pač pa mi je udar močnih korakov pred kolibo razodel, da sem skrbno zastražen od vojaške straže. Nisem prav nič na dolgo razmišljeval, kaj in kako bo z menoj, ampak počil sem se na slamo, parkrat celi svet prezirajoče zazdehal in tako trdno zaspal, da sem še le drugo jutro opazil tik sebe večerjo, ki mi jo je zvečer prinesel ordonanc. Ko sem se dvignil z vlažno slamnatega ležišča, mi je prinesel vojak celo vode, da sem se umil in precejšnjo skodelico črne kave.

Ko sem si obrisal mokri obraz v hlače in bluzo ter popil kavo, se mi je javil oficir, ki me je spremil po mestu v šolo, ki je nosila napis: Vojno sodišče.

Aha, sem si mislil: sodili nas bodo in nam najbrže dokazali na Pflanzerjevo povelje, da res nismo ljudje, ampak svinje, ki spadajo v madžarsko klavnico. V šoli sem že dobil v kloph zbrane svoje tovariše, pred nami pa tri vojaške sodnike, ne levi od teh je sedel stotnik s kljukastim nosom, ki je prelistaval svežnje papirja.

očitalo, da nismo dobro delali in da nimamo jasnih smeri ter da bi morali odločno nastopiti proti gotovim skupinam, zaradi tega smo tudi padli.

S tem položajem so šli ti ljudje na volitve. Ko so videli, kako ljudstvo misli in kako je resnično razpoloženje, so svoje geslo nadomestili z drugim: »Za boljše vike ali proti!« Zato je zunanji minister zahteval protiboljševiško fronto in za njeno ustvaritev šel na najsramotnejše potovanje po Evropi. Dejansko se ti gospodje sami niti niso borili proti boljševikom, ampak so jim pustili delati, kar so hoteli. Če so ti tudi sami priznavali, da so boljševiki, so gospodje rekli, da niso res. Zato pa so bili tisti, ki so izjavljali, da niso boljševiki niti po programu niti po svojem delovanju, proglašeni za boljševike. To je bil njihov volilni račun.

Se nikdar ni naša država doživela takih volitev, dasiravno smo živeli v zelo težkih časih. Imeli smo preke sode, izredna stanja, toda kadar smo šli na volitve, so vedno to izredno stanje ukinili. Le mi smo sedaj doživeli to nesrečo, da so se vršile volitve v izrednem stanju. Kljub temu so ostali v manjšini, ker večina je od dala glasove za politiko narodnega sporazuma. Zato je naša dolžnost, da to politiko nadaljujemo, kajti samo tako moremo zasigurati napredek in ureditev naše domovine. Prepričan sem, da mora ta politika končno zmagati, ker stoji za njo svoboda in enakopravnost.

Prej se nam je očitalo, da ne vemo, kaj hočemo, da nimamo jasnih ciljev, češ, da nimamo točno obeleženih črt svojega programa. Danes so za naše skupščinsko delo potegnene skupne črte, zato je možna samo odločitev: ali za politiko, katero sta si zamislila in jo vodita P.-P., ali kakoršno vodimo mi, ali za politiko nasilja in neenakosti ali za politiko sporazuma na temelju zakonitosti in enakopravnosti. Ker je možna ureditev države le na tej naši podlagi, na politiki, ki se naslanja na naš programatični temelj, zato sem prepričan, da bomo uspeli. V vztrajnosti je jamstvo za zmago.

Prepričan sem, da bomo vztrajali in zmagali. Od naše odločnosti je odvisna usoda naše vlade, ki nam preži z uničenjem mandatov in to ne samo iz ene, ampak iz raznih skupin. Poudarjamo, da je od postopanja vlade odvisno naše zadržanje. Čim krivičnejše bo vlada nastopala, tem odločnejši in brezobzirnejši bo naš odpor in naši sklepi.

Občinam lenarškega okraja.

Okrajni odbor, ali pravzaprav dr. Milan Gorišek, pošilja občinam v sodnem okraju Sv. Lenart v Slov. gor. sledeči razglas:

Stev. 25.

Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu.

Vlagateljem okr. hranilnice.

Potek zadnjih uradnih dni je pokazal, da skušajo neodgovorni elementi spraviti med vlagatelje okr. hranilnice nemir, ki je v stanu škodovati vlagateljem samim, v glavnem pa revnim izposojevalcem ter končno okraju.

Neekonomično dviganje hranilnih vlog je namreč prisililo ravnateljstvo, da sedaj strogo uveljavlja svojo pravico na odpovedne roke, tako da bodo prišli tudi res potrebni jako pozno do svojega denarja. Na drugi strani pa

Pred vojaškim sodiščem in v zaporu.

Po običajnem izpraševanju o vseh rojstnih podatkih so nam prečitali obtožnico. Tožitelj, oni kljukasti stotnik žid, katerega je napravil Pflanzer preko noči stotnika-avditorja, nam je v obtožnici očital o podporo svetopisemskih rekov iz starega testamenta o spoštovanju oblasti ter predstojnikov, kako grozno smo se pregrešili, ker smo se drznili oklevetati armadnega poveljnika na najvišjem vojaškem mestu. Po prečitani obtožnici je bil predsednik sodnega dvora mnenja, ako bi ne imel kateri od obtožencev kaj omeniti proti dejstvu, ki govorijo proti nam. Vstal sem jaz, in se drznil pripomniti, da pogrešam v nas obtožilnih očitkih v obtožnici vzroka, zakaj da smo sestavili in odposlali pritožbo. Hotel sem govoriti o tem predmetu še dalje, a je vstal kljukasti žid in opozoril predsednika, da vojaški jezuit nima pravice, da bi štel in bral levite »ekselencije« g. armadnemu poveljniku. Moral sem na predsednikov mig sestiti in začeli so z izpraševanjem posameznikov: zakaj in kedo od nas je pravzaprav sestavil pritožbo.

Na to vprašanje se je glasila iz ust vseh obtožencev enoglasna izpoved: Na ekselenčno psovanje, da smo svinje, ki spadajo med Madžare, da jih ti pobijejo, smo sestavili pritožbo vsi obtoženi, ki smo jo podpisali vsak s polnim imenom. Toliko in nič več niso izstili iz nas. Po končanem mučnem izvajanju iz nedolžnih žrtev in po zaslišanju vseh obtožencev se je odstranil sodni dvor na posvet, da razglasi obsodbo. Posvetovanje v sodnici sobi je trajalo dolgo, bilo je burno in nekdo je med prekanjem tolkel s sabljo ob tla — — —

Ko so sodniki zopet vstopili pred nas, smo vsi vstali in čakali, kaj nam je prisodila ostra roka vojaškega vojnega prava — — — Predsednik je razglasil v enem stavku, da smo — — — prosti, ker smo se poslužili pravice pritožbe do najvišje instance in ta korak je dovoljen vsakemu avstro-ogrskemu vojaku in oficirju!

Komaj je predsednik končal kratko, jedrnat oprostitev, že se je izlil po sodni sobi iz prs nas vseh veselo radostni in zadoščena polni: »Aha — — — Vsi bi se bili dalje in bolj slšno vzklikali, našemu zmagovalju nad Pflanzerjem in nepristransko sodišča, da se